

Mégegyszer okt. 23.-ról

írta Bartal Klári

a HUNSOR medencefigyelő

A Szent István Norrköpingi Magyar Egyesület 1956 -os ünnepi megemlékezése után

Ezt a napot, ezeket az időkét mindannyian másképpen éltük meg. Az otthonról jött, márkás családnévvel dicsekedhető irónő komoly történelemórája is egyfajta újraátélés. Történelem ! Istenem, beleborzong az ember, hogy mindez már azzá vált. Én még sem a történelemre, a történésekre emlékezem, nem arról akarok beszélni. A hangulatról, a lelkesedésről, a végtelen boldogságról, ami előtött bennünket, ami barátta, testvérré avatta a tépett zászlók alatt először találkozó fiatalokat. 16 éves voltam és határtalanul boldog. Hittem, mert hinni akartam, hogy a sandaképű besúgók ideje lejárt. Hogy többé nem kell keresnünk hiába egy-egy iskolatársunkat s nem remegünk bele a hírbe : hajnalban indult velük a marhavagon. Hogy ezután bátran hordhatjuk a Bocskai-sapkán a Kossuth-cimert. Hogy többé nem kell hajnali órán besurranni a templom homályába, félve, hogy szüleink állásába kerül hitünk gyakorlása. Hogy többé soha nem kell hazugságra nyitni a szánkat, mindannyiszor megvetve önmagunkat s hogy vége a kötelező, gyomorfordító áprilisi, májusi kivonulásoknak és a vezényelt tapsoknak. És SZABADOK leszünk!

A frissen tanult lengyel himnuszra emlékezem, a színiiskolások vérforraló, komoly művészeket is megszegyenyítő forradalmi szavalataira, az alkalmi költők dobpergést idéző verssoraira, a 70-80 éves parasztok Szűz Máriás zászló alatti felvonulására. S hogy egy volt az akarat, egy volt a magyar. S aztán a kétségbeesésre, amiért lány vagyok és ügyetlen a fegyverforgatásra. Amikor már halottaink voltak. A kisvárosi temetésekre, ahol a szomszédok felismerhetetlen, trikolorba csavart egyetemista fiait kísértük egyetlen szál virággal az utolsó útra. Ma, november 4.-e előestéjén mindez végigborzong bennem. S újra előnt a rettegés, a félelem, ami a zsigereimbe ivódott. Hallom a kétségbeesett zokogást, ami az édesapámat rázta azon a hajnalon s látom édesanyám arcán a reménytelenséget, üressé vált tekintetét. „Az összebúvó félelem órái „ - igen, de ezek az órák évekig tartottak. A megtorlás nyílt, majd „puha" időszak... Az akasztófák árnyéka... Derékbatört életem, ami mégis semmi a többiek szenvedéséhez képest. A család heteken át tartó tépelődése: meneküljünk, vagy fogadjuk el otthon, ami ránk méretett. S hogy később sem tudtuk soha eldönteni, melyikünk járt jobban: mi, az otthon maradottak, vagy Ti, akik új otthont választottatok. „Otthont" mondok - és nem „HAZÁT". Mert azt nem lehet választani. Sorsot, pályát, társat - igen. De a HAZÁT kapja az ember, a szüleivel együtt. Születésed idejét sem választhatod meg. Én is rosszkor éltem. Rosszkor - és mégis jókor.

Elteltek az évtizedek. Azóta már „értékelni" is tudjuk a multat. Talán tágabb a világra való rálátásunk is. Rá kellett jönnünk: a forradalmakat vérbefojtják. Már tudjuk, hogy a terror megszüli a maga undok magzatát: a lélekdermesztő csöndet, a fásultságot, a kiábrándulást és végül még a beletörődést is. S nem csupán az akaratot töri meg, de az egységet is. Széthull a nemzet. Az egyesült Európáért lihegünk most. Európa! Hol voltál Tököl és Baracska internálótáborai idején ? Mikor emelted fel szavad a Margit - körút sikolyai hallatán? Te túlértékelt, agyondicsért NYUGAT, ki már egyszer Trianonnal „díjaztad", hogy ez a nép vérét áldozta, hogy téged megvédjen a török hódításától! Európa, ki november 4.-ig bíztattad, áltattad ezt a népet : „ Tartsatok ki, segítünk !"

A forradalmakat eltapossák. S a vér nélküli forradalmak nem hoznak változást. Ezek csak konzerválják a rosszat, átmentik a semmirekellők hatalmát, port hintenek egy- egy névváltoztatással a hiszékenyek szemébe. A farkas hiába húz báránybört magára, agyarái élesek maradnak, éhsége nehezen csillapítható.

Irigylem és visszasírom azt a régi bakfist. Aki tele volt hittel és reménnyel. Oh, mondjátok, hitessétek el velem, hogy nem volt hiába mindaz, ami történt! Legyünk újra

egyek a hitben és szenteltessék meg a Ti nevetek, ismertek és ismeretlenek, kik ebben a korban mártírjai voltatok egy NÉPNEK és egy HAZÁNAK !

Norrköping, 2000.november 3.-án

Bartal Klári